

zaaknummer 2014 W 1186 (1)

28 augustus 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken advocaat
te Breda,

tegen:

(wijlen) [burgerlijke naam] (broeder [naam]),
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
lid van de Congregatie der Broeders van de Heilige Aloysius Gonzaga
(hierna ook te noemen: de Congregatie).

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 1 augustus 2014. Hierop is een aanvulling binnengekomen op 31 oktober 2014.

Op 13 november 2014 is een inhoudelijke reactie bij de griffie binnengekomen van broeder [naam], algemeen overste van de Congregatie.

Op 21 juli 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de klacht is behandeld en waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote. Klager heeft zijn standpunt toegelicht en werd bijgestaan door mevrouw mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken.

Namens de Congregatie is verschenen broeder [naam], algemeen overste.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager komt uit een gezin van [aantal] [kinderen] en is zelf de middelste. De thuissituatie van klager was verre van optimaal. Klager is in zijn jonge jeugd, tot zijn tiende levensjaar, seksueel misbruikt door zijn [familielid]. Zijn ouders zijn [aantal] maal gescheiden, maar kwamen ook weer bij elkaar. Aanleiding van de eerste scheiding was dat de [familielid] van klager door de politie was opgepakt vanwege seksueel misbruik van een vriendinnetje van klager. Dat was voor de [familielid] van klager echt de limiet. Maar de [familielid] van klager beloofde beterschap en toen zijn de ouders van klager weer bij elkaar gekomen. Vervolgens is het gezin vanwege het werk van de [familielid] van klager veelvuldig verhuisd naar verre landen, om daar ook steeds weer na korte tijd weg te gaan. Klager

vermoedt dat zijn [familielid] op de hoogte is geweest van het misbruik door [familielid], maar het ontkende. Ook het jongste [familielid] van klager werd door zijn [familielid] misbruikt. Toen klager 11 was, gingen zijn ouders definitief uit elkaar. Klager heeft toen tijdelijk met het gezin bij zijn [familielid] gewoond. Na ongeveer een jaar speelde het overlijden van de [familielid] van zijn [familielid]. Dit was een enorme klap voor [familielid]. [familielid] kon de zorg voor de kinderen niet meer aan en klager kwam tijdelijk in een pleeggezin. Daar is klager wederom geconfronteerd met seksueel misbruik. Klager heeft daarna nog een korte tijd bij zijn [familielid] gewoond en is uiteindelijk op [internaat] geplaatst. De [familielid] van klager had het te druk met zijn werk en zijn nieuwe [partner] en [familielid] en de [familielid] van klager was opgenomen geweest in een psychiatrisch ziekenhuis en zodanig in de war dat [familielid] de zorg voor de kinderen niet langer aankon. Om die reden werd klager samen met zijn [aantal] [familieleden] op [internaat] geplaatst. Klager kwam daar in de brugklas. Aangeklaagde was groepsleider van de brugklasgroep.

2.2. Het misbruik begon met het controleren van het geslachtsdeel van klager als hij onder de douche was geweest. Aangeklaagde wilde dan zien of het geslachtsdeel wel goed schoon was en controleerde dat indringend. Zo merkte klager al dat er een bijzondere belangstelling bestond bij aangeklaagde voor seksueel getinte handelingen. Klager herinnert zich dat hij de nabijheid van aangeklaagde ook wel opzocht. Vooral in de weekenden dat klager niet naar huis ging. Alle kinderen waren verplicht om minimaal eens in de drie weken naar huis te gaan, maar klager en zijn [familieleden] gingen het eerste jaar maar een paar weekenden naar huis in verband met de problematische thuissituatie. Klager was bovendien bang in het donker na het plotselinge overlijden van zijn [familielid]. Klager ging dan in de nacht naar de kamer van aangeklaagde. Klager moest dan in het bed van aangeklaagde gaan liggen en werd daar betast. Klager verzette zich niet. Klager zocht de nabijheid van aangeklaagde op. Hij was ook diezelfde nabijheid en seksuele handelingen gewend van zijn [familielid]. Klager weet nu heel goed dat hetgeen aangeklaagde heeft gedaan echt niet kon. Maar zelf heeft klager lange tijd gedacht dat het zijn eigen schuld was dat het gebeurd was. Het misbruik is geëindigd op de dag voor de verjaardag van klager. Als kind kreeg je op [internaat] altijd friet met je verjaardag. Op enigerlei wijze was de geboortedatum van klager verkeerd genoteerd en kreeg klager een dag voor zijn verjaardag friet. Aangeklaagde kuste klager op zijn mond en klager werd ontzettend boos. Klager heeft aangeklaagde toen geslagen en daarna is klager niet meer naar aangeklaagde gegaan. Hiermee is het misbruik over een periode van ongeveer acht maanden (van september [jaartal] tot [datum]) gestopt.

2.3. Klager heeft na de brugklas nog [aantal] jaar op [internaat] gezeten. Daarna is hij van school gestuurd doordat klager zich steeds meer ging verzetten tegen de gang van zaken op [internaat] en onhandelbaar werd. Klager is vervolgens naar de middelbare school in [plaats] gegaan, waar hij wisselend woonachtig was bij zijn [familielid], zijn [familielid] en de ouders van zijn toenmalige vriendin, zijn school afmaakte. Er volgde een tijd van werk, studie en militaire dienstplicht. Klager dronk veelvuldig alcohol en vluchtte in softdrugs. In het najaar van [jaartal] ging het niet goed met klager. Klager is toen opgenomen geweest in de [psychiatrische instelling] in [plaats]. Men had daar de indruk dat klager mogelijk schizofreen zou zijn, maar klager dacht daar heel anders over. Klager is weggegaan en heeft vervolgens individuele hulp gezocht en gevonden bij [naam], een psychiater die zich mede had verdiept in de analytische psychologie van [naam psychiater].

2.4. In [jaartal] is klager getrouwd en werd de eerste [kind] geboren. In [jaartal] en [jaartal] volgden nog twee [kinderen]. Na een bijna afgeronde [studie] is klager in [jaartal] gaan werken in de [sector] als [functie]. Het leven verliep goed en er waren geen bijzonderheden. Klager had af en toe contact met zijn ouders, alhoewel klager dat wel lastig en moeizaam vond. Klager drukte de herinneringen aan het misbruik ver weg en leidde een relatief gelukkig

leven. In [jaartal] werd het klager te veel. Hij raakte arbeidsongeschikt vanwege een arbeidsconflict en psychische problemen, achteraf samenhangend met het verdrongen verleden wat opgeroepen werd door vergelijkbare problematiek bij sommige [werk gerelateerde doelgroep]. Sinds [jaartal] is klager volledig afgekeurd en ontvangt klager een WAO-uitkering. In [jaartal] zijn de ouders van klager vlak na elkaar overleden. De ontkenning van het misbruik heeft ertoe geleid dat er geen contact meer is met familie, klager wordt als “gestoord” gezien, en de oorzaak van de breuk in de familie. In de loop van de tijd krijgt klager steeds meer herinneringen aan het misbruik terug. Hij droomt er ook over en hij ziet zich geplaatst in verschillende situaties bij de broeders van [internaat]. Klager heeft veel last van de herbelevingen. De behandelend psychotherapeut geeft aan dat er sprake is van een complexe PTSS.

2.5. Het doel van deze klachtenprocedure is voor klager om zijn verhaal te kunnen doen, erkenning te krijgen en vervolgens het hoofdstuk voor zichzelf te kunnen afsluiten. Klager wil daarnaast ook dat zijn verhaal de klachten van andere klager ondersteunt.

3. De reactie

Algemeen overste [naam] heeft in zijn reactie vermeld dat uit de archieven van de Congregatie blijkt dat aangeklaagde vanaf [datum] tot [datum] op het [juvenaat] en van [datum] tot aan zijn pensionering op [datum] op het [internaat] als surveillant/groepsleider actief is geweest. Algemeen overste [naam] heeft verder vermeld dat een dergelijke loopbaan niet zou hebben plaatsgevonden als aangeklaagde niet goed zou hebben gefunctioneerd of er klachten of verdenkingen zouden zijn gerezen. De broeders die nog in leven zijn en die aangeklaagde hebben gekend, beschrijven aangeklaagde als een man met grote inzet en ijver, echter enigszins op afstand en enig wantrouwen tentoonspreidend, waardoor aangeklaagde zich niet geliefd maakte bij zowel leerlingen als medebroeders. Voor zover er herinneringen zijn aan aangeklaagde in zijn werksituatie, is er niets bekend over enig seksueel misbruik jegens kinderen dat zou kunnen hebben plaatsgevonden. Niettemin is er een tweetal klachten tegen aangeklaagde ingediend waarvan er een door de Klachtencommissie gegrond is verklaard en de andere niet. De algemeen overste heeft verder in zijn reactie opgemerkt dat de beleving van klager van wat zou hebben plaatsgevonden, zich in de loop van de tijd steeds verder uitbreidt, waarbij hij zich niet helemaal aan de indruk kan onttrekken dat het vernemen van de beleving van anderen daarin een rol speelt. Verder heeft br. [naam] gesteld geen reden te hebben om aan te nemen dat klager over zijn beleving onwaarheid zou spreken. Bij een eventuele gegrondverklaring van de klacht van klager is hij bereid namens de Congregatie het seksueel misbruik te erkennen en zijn excuses aan te bieden aan klager, voor het feit dat dit seksueel misbruik door een lid van de Congregatie is gepleegd. Aangenomen dat dit seksueel misbruik inderdaad heeft plaatsgevonden, dan had het nooit mogen gebeuren.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3 Er zijn meer dan veertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is het voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst, hebben plaatsgevonden en wel dat aangeklaagde klager ongeveer acht maanden lang, vooral in de weekenden, heeft betast aan zijn geslachtsdelen. Dit begon met het betasten en inspecteren van het geslachtsdeel van klager onder de douche en later werd dit het strelen en betasten van de geslachtsdelen van klager in het bed van aangeklaagde. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waar mee klager zijn verhaal heeft beschreven en verteld. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaring van [naam], (klinisch) psycholoog bij [GGz instelling], die heeft verklaard dat klager sinds juli [jaartal] bij [GGz instelling] onder behandeling is en verder dat er tijdens de sessies is gesproken over de schaamtevolle ervaringen die klager in [internaat] heeft gekend en heeft herbeleefd. De huisarts van klager, [naam], heeft een brief geschreven waaruit blijkt dat hij begin [jaartal] door klager op de hoogte is gesteld van het seksueel misbruik dat hem is overkomen op [internaat]. Daar komt bij dat de klacht tegen aangeklaagde met zaaknummer 2012 T 796, waarbij eveneens sprake is van het betasten van de geslachtsdelen, gegrond is verklaard.

Ook is er de klacht tegen aangeklaagde met zaaknummer 2012 T 937 (1). Deze is weliswaar niet gegrond verklaard, omdat er onvoldoende steunbewijs was, maar nu uit het advies blijkt dat de verklaring van de desbetreffende klager oprecht op de Klachtencommissie is overgekomen, acht de Klachtencommissie die ook van (enige) betekenis.

4.4. Het behoeft voorts geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas twaalf jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een persoon waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Nu aangeklaagde is overleden zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

4.6. Over financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Klager kan zich voor het verkrijgen van schadevergoeding met het onderhavige advies rechtstreeks wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de algemeen overste van de Congregatie der Broeders van de Heilige Aloysius Gonzaga de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 28 augustus 2015 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, dr. P.J.A. van Panhuis en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.